

Lugeja kiri

Timerosaal – *contra*

Ferenc Szirko – Ida-Tallinna Kesksaigla

Kuigi töötan üheksandat aastat antenataalse meditsiini osakonnas, olen hingelt lastearst – tahan teada, mis saab minu patsientidest pärast sündi. Pressi suubunud vastsündinute vaksineerimise debatt sundis asja lähemalt uurima.

Ameerika Lastearstide Akadeemia ja Rahvatervishoiu Teenistus avaldasid 1999. aastal ühise soovitusel loobuda timerosaali kasutamisest vaktsiinides (1). Ametlikuks põhjenduseks oli asjaolu, et selle ühendi kogus vaksineerimiskalendri järgimise korral ületab turvalisuse piiri.

Biokeemilised uuringud on näidanud, et timerosaal (elavhõbeda etüül-tiosaltsülaat) kutsub esile T-rakkude mitokondrite membraani depolarisatsiooni, mis viib apoptoosi ehk rakusurma (2).

Võiks arvata, et elavhõbeda väike kogus vaktsiinides ei vääri üldse tähelepanu. Sotsiaalministeeriumi koduleheküljel avaldatud keskkonnanalüüsis on mainitud, et Profülaktilise Meditsiini Instituudi ja Tallinna Tehnikaülikooli ühistööna 1990.–1997. a uuriti Eesti 15 linna ja maaasula lastel 21 mikro- ning makroelemendi sisaldust juustes ja/või uriinis ja/või veres. Tervisele ohutu piiri ületas Pb, Cd, Mn ja Hg sisaldus 8–25%-l juhtudest. Hg liigsisaldus esines peamiselt Eesti lääneranniku ja saarte täiskasvanud elanikel seoses kalade rohke kasutamisega söögiks. Seega ei ole timerosaali sisaldavad vaktsiinid meil ainukesed elavhõbeda allikad.

Biokeemilistest uurimustest tähtsamad on kliinilised uurimused. Ameerika Ühendriikide vaktsiinide kõrvaltoimetest teatamise andmebaasi analüüs on ilmunud selle aasta juuni *Experimental Biology and Medicine*’i numbris (3). See ja teised publikatsioonid sunnivad toetama elavhõbedavabade vaktsiinide pooldajaid, olgugi et selliste vaktsiinide kasutamine on kulukam.

Tuginedes Ameerika Ühendriikide andmebaasile, mis kajastab miljoneid andmeid vaktsiini manustamise kohta, on leitud seos vaktsiini timerosaalisalduse ja närvisüsteemi arenguhäirete vahel.

Ilmnes, et timerosaali sisaldav difteeria-teetanuse ja atsellulaarne läkaköha vaktsiin (DTaP) põhjustas vaksineeritutel statistiliselt olulise autismi, vaimse arengu peetuse ja kõnehäirete kujunemise riski kasvu võrreldes timerosaalivaba DTaP vaktsiiniga. Autism ja kõnehäired esinesid sagedamini poisslastel, vaimse arengu peetust registreeriti võrdselt nii poistel kui tüdrukutel. Kirjeldatud häired kujunesid tavaliselt teiseks kolmandaks eluaastaks.

Eestis loobuvad seni veel vähesed lapsevanemad oma laste vaksineerimisest. Rumal oleks kasutada meie lastel timerosaali sisaldavaid vaktsiine, millest on paljudes riikides loobutud. Peatse Euroopa Liidu liikmesriigina peaksime ka meie järgima liikmesmaades tunnustatud ühisreegleid.

ferenc.szirko@itk.ee

Kirjandus

1. Joint Statement of the American Academy of Pediatrics (AAP) and the United States Public Health Service. Bulletins: Thimerosal. National Vaccine Program Office. <http://www.cdc.gov/od/nvpo/bthi1.htm>
2. Makani S, Biochemical and molecular basis of thimerosal-induced apoptosis in T cells: a major role of mitochondrial pathway. *Genes & Immunity* 2002;3:270–8.
3. Geier MR, Geier DA. Neurodevelopmental Disorders after Thimerosal-Containing Vaccines: A Brief Communication. *Exper Biol Med* 2003;228:660–4.